

POPIS VZDĚLÁVACÍHO MODULU
A. VSTUPNÍ ČÁST
1. Název: Politický systém České republiky
2. Kód:
3. Kategorie/obor vzdělání: 78-42-M/08 Lyceum
4. Typ vyučovací jednotky: vzdělávací modul
4. Délka výuky – doporučený počet vyučovacích hodin: 16 hodin
5. Platnost: 1. 9. 2025 Zpracovatelský tým: František Brož, Miloš Blecha, NPI
6. Vstupní předpoklady: očekávané výsledky učení dle RVP ZV
Doporučené umístění v učebním plánu: 2. ročník, bloková/kontinuální výuka
B. JÁDRO VYUČOVACÍ JEDNOTKY
1. Charakteristika Modul seznamuje žáky se základními otázkami politologie. Umožňuje pochopit teorie vzniku státu, jeho funkce a druhy. Vede k poznání vlivu politických ideologií na utváření politických stran a moci. Umožňuje pochopit významy diktatury a demokracie i význam svobodných voleb, pochopit historii státnosti ČR, státní symboly i Ústavu ČR a současný politický a volební systém ČR, debatovat o praktických příkladech demokracie, svobody, extremismu, terorismu, chápat význam svobodného přístupu k informacím vázaných na chod a správu státu. Cílem je připravit žáky na aktivní účast ve společenském životě, ukázat nezbytnost demokracie a demokratických principů pro společnost.
2. Očekávané výsledky učení včetně indikátorů orientuje se v politickém systému České republiky - vymezí předmět zájmu politologie a s porozuměním užívá její základní terminologii; - rozliší postavení a pravomoci moci výkonné, zákonodárné a soudní; - vysvětlí postavení a pravomoci orgánů státní správy a samosprávy; - rozumí systému základních a vyšších územních samosprávných celků s jejich geograficko-historickými charakteristikami; - objasní na příkladech aktuálního dění funkci a význam politických stran; - zpracuje základní informace a podmínky o udělení státního občanství a uvádí práva, která získá občan cizího státu trvale žijící na území ČR.
3. Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností - ZGC čtenářská a pisatelská (Budování porozumění v četbě; Kritické čtení a psaní) - KK k občanství a udržitelnosti, komunikační, k učení, digitální, k podnikavosti a pracovní
4. Obsah vzdělávání Předmětem zájmu modulu je politický systém České republiky postavený na základech české státnosti, jeho základní pilíře dané Ústavou ČR a aplikační sféra v oblastech výkonu státní moci, voleb, postavení a funkce politických stran i objasnění specifik státní správy a samosprávy. Modul nezapomíná ani na minority, rasy a národnosti ve vztahu voleb a udělování státního občanství. I když modul vychází ze základních vymezení politologie, klade důraz na osobní zkušenosti žáků, vyhledávání informací a práci s aktuálními událostmi veřejného života (volby, referenda, politické strany apod.). - politologie a politika jako pojmy, stát a politický režim; - formy státu, právní stát, národnostní stát; - rozdělení moci, demokracie a diktatura, principy a znaky demokracie; - státy na počátku 21. století, utváření státnosti České republiky; - Ústava České republiky jako základní zákon České republiky (podle článku 3 Ústavy je součástí ústavního pořádku České republiky také Listina základních práv a svobod);

- moc zákonodárná – Hlava druhá Ústavy ČR – Parlament – Poslanecká sněmovna – Senát; volby do obou komor Parlamentu (počty, věk voliče a věk voleného, doba mandátu);
- moc výkonná – Hlava třetí Ústavy ČR – Prezident ČR (věk voliče a věk voleného, doba mandátu) – vláda ČR jako vrcholný orgán státní moci (předseda, místopředseda, ministři a ministerstva, správní úřady, státní zastupitelstva);
- moc soudní – Hlava čtvrtá Ústavy ČR – nezávislé soudy a soudci – okresní, krajský, vrchní, nejvyšší soud (jmenování soudce, doba mandátu); Ústavní soud;
- Nejvyšší kontrolní úřad; Česká národní banka – Hlava pátá a šestá Ústavy ČR;
- volby – základní 4 principy demokratických voleb; volební právo a Volební zákon ČR;
- volby přímé, většinové (prezident, Senát) a volby nepřímé, poměrné (PS, obecní a krajská zastupitelstva, Evropský parlament), průběh a termín voleb;
- orgány státní správy a samosprávy – Hlava sedmá Ústavy ČR – postavení a pravomoci orgánů státní správy a samosprávy;
- zastupitelé obecních a krajských samospráv; volby; struktura veřejné správy; přenesená pravomoc státu;
- geograficko-historické charakteristiky krajů a měst (13 krajů – Zákon o krajích č. 129/2000 Sb., hejtman, obce a města, zastupitelstva);
- místní referenda (35 % – dálnice, větrníky, přehrady, úložiště apod.);
- politické strany, seskupení a politická pluralita;
- charakteristika hlavních politických stran, jejich orientace a programy;
- podstata a funkce ideologie politických stran, řazení politických stran podle ideologického směru;
- programy politických stran, kandidátní listiny;
- státní občanství, podmínky pro udělení (MV ČR), význam pro občana (plnoprávný občan ČR);
- národnost jako sounáležitost s konkrétní historickou a kulturní komunitou, národem; subjektivní a objektivní chápání národnosti; etnická skupina a národ;

5. Vzdělávací strategie

- seznámení žáků s používáním vybrané odborné terminologie tématu politologie a se základní charakteristikou státu a principy rozdělení moci i zásadami svobodných voleb;
- orientace v učebnicích a dalších učebních materiálech, vhodné zpracování a systematické ukládání nabytých informací; práce s Ústavou ČR a základním vymezením 3 složek moci;
- úlohy z reálného života a vedení žáků k tomu, aby si sami pokládali otázky a hledali na ně odpovědi s vazbou na politické dění v ČR a probíhající volby;
- individuální/skupinová analýza historického pramene (textu, novinového článku, fotografie apod.);
- individuální/skupinová analýza vybraného materiálu (textu, novinového článku, fotografie apod.);
- umožňovat žákům obhájit vlastní názor a postoj k problematice ideologie politických stran i volebních programů a zaujmout k nim postoj v rámci voleb;
- diskuse o problémech a názorech v politice, systému řízení státu na úrovni místních a krajských samospráv (vedení žáků k tomu, aby uvedené vztahy občan – obec – kraj analyzovali; videomateriál „Občan a jeho obec“);
- interpretace textů, řešení typových úloh zaměřených na čtení zákonů a vyhlášek s porozuměním;
- prostřednictvím aktivizujících metod vést žáky k uvažování o problému aktivního zapojení občana do řízení státu i politických aktivit;
- nabízet dostatek příležitostí využívat informační a komunikační prostředky k zapojení se do diskusí o strategii řízení státu, činnosti politických stran a hnutí i problematiku uprchlíků, státního občanství a nařízení Evropské unie;
- vytvářet příležitosti zapojit se v rámci školy a osobních aktivit do činností souvisejících s volbami;
- práce s autentickými dokumenty;
- beseda s politikem regionu; návštěva voleb a volebních místností;

- práce ve skupinách na projektování řešení konkrétních problémů společnosti (např. miniprůzkum na konkrétní problém, analýza problému, návrh a prezentování řešení). V rámci skupinové práce charakterizovat a následně prezentovat;
- individuální (případně skupinové) projekty s vybranou tematikou z obsahu vzdělávání v rámci modulu a jejich prezentace s obhajobou (např.: vývoj názorů na vybrané téma uvnitř jedné politické strany v čase; zdokumentování místního / regionálního charakteru s návrhem doplnění volebního programu) - téma projektu stanovuje vyučující, nebo schvaluje žákův výběr tématu;
- minilekce zaměřené na souhrn charakteristických rysů složek řízení státu, vývoje společnosti po volbách a prezentace vybraného problému – bydlení; zdravotnictví, vzdělání, obrana);
- ačkoliv je v rámci zaměření vzdělávacího programu jistá míra faktografie nezbytná, v modulu se zaměřit na aktuální politické události, a především na prakticky orientované činnosti směřující k dovednostem žáka řešit aktuální problémy a životní situace.

C. VÝSTUPNÍ ČÁST

1. Způsob ověřování dosažených výsledků	max. počet bodů	2. Kritéria hodnocení	váha
Průběžné - řešení (standardizovaných) písemných testových úloh;	100	Porozumění problematice minilekcí v širším kontextu	30 %
Sumativní - samostatný/skupinový projekt a jeho prezentace / jiné aktivní činnosti žáka	100	kompetence občanská, komunikační – prezentační; aktivní přístup a podíl na realizaci projektu / výsledky jiných aktivních činností žáka	60 %
Reflexe - zpětnovazebný rozhovor s učitelem a spolužáky o výsledcích učení	100	reflexe zkušenosti: aktivní účast na reflexi	10 %

Závěrečné hodnocení modulu je váženým průměrem hodnocení z jednotlivých způsobů-částí ověřování. Žák prospěl, jestliže získal alespoň 40 bodů z průběžného a 40 bodů ze sumativního hodnocení. Přepočtení váženého průměru na známky:

85–100	1
70–84	2
55–69	3
40–54	4
0–39	5

3. Doporučená studijní literatura, odkazy na ilustrační zdroje

Ústava České republiky

<https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

<https://mv.gov.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

DUFEEK, P. *Společenské vědy pro střední školy*. Brno: Didaktis, c2010, 87 s. ISBN 978-807-3581-527.

Volby.cz: Český statistický úřad [online]. 2024 [cit. 2024-8-21]. Dostupné z: <http://www.volby.cz/>

Volby. Ministerstvo vnitra České republiky: Informační servis [online]. 2024 [cit. 2024-8-21]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/volby.aspx>

EMMERT, F.: *Odmaturuj ze společenských věd*. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-86285-68-5.

Kolektiv autorů: *Občanský a společenskovědní základ – Komplet*. Prostějov: Computer Media 2023, ISBN 978-80-7402-483-2

4. Poznámky